

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yɔɔmd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal bɔɔd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yud a to, ti b pa tōen n duk tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum ti yembi kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pɔgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sām dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pɔgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūr fāa n yūdā.

Ti sēn yud fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yul ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pɔgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vumē wā ti yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pɔgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pɔgē bi ned fāa tū ninsaalb yel-segdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pɔgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n di seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yembi.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n dɪk ninsaal buudã fãa n maan yamb ye bɪ n weoog-a ye. Yembdã ne nebã koosgã gɪdgame, ba sɛn wa n ya yembd buud nin fãa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n sɪbg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n sɪbg ninsaal tɪ sɪbgrã yɪ toog wɔsgo, tɪ pa sɛn na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor tɪ sɛn wa n ya sɪŋg ning fãa, bɪ b sak n deeg a sɛn yaa ned ning buud bɔ-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgɔ tɪ bakr ba a ye pa zɪnd ye. Nebã fãa tara sor n tɔe n paam tɪ b koglg-b ne bakr buud fãa sɛn na n wa maan n kɪs seb-kãnga noy wã sɛn gãnegã, ne bũmb nins sɛn na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tɔe n kɛng a tɛngɛ bɔɔd soog taoore n tɪ bɔ ne weoogre, sɪbgr buud fãa b sɛn maan-a, tɪ ninsaalb yel-segdɪ sebrã gɪdge, tɪ laloa mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tɔe n yɔk ned zaalem, n pag-a roogo bɪ n yiis-a a tɛngɛ n tɪ ning zɪŋg a to tɪ laloa zɪ tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sɛn wilgã, t'a yell ta bɔ-kaoodb sɛn so bɔɔdã, n tɔe n kao tɪ pãn-dãmb ka lob b toogo, la sɛn bɔɔd sɪd taoore, tɪ b bɔ nin-buiid taoore n wilg a yel-segdɪ bɪ a tulae-yela, bɪ n wilg b sɛn yet tɪ yɛnda soabã maana bũmb ningã kongr sɛn taẽ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel tɪ ned maana bɔmb sɛn kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bɔ-a lame tɪ bɔɔdã yɪ neb fãa taoore, t'a paam sɔangd sɛn mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yɛnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tɔe n bɔ ned n paalg-a bũmb a sɛn maan bɪ a sɛn pa maan yɪnga, sã n mikame tɪ yellã sɛn maanã wakato, bɔɔd soog nengɛ yel bãmba ra pa kis ye. Sɛn paasd me, b sã n bɔ yellã, b pa tar sor n tɔe n kɔ ned ning sɛn maan-a yellã sɪbgre tɪ yug yellã sɛn maanã sasa laloa sɛn da gãneg sɪbgr buud nins yel-bãmb wɛengɛ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tɔe n gɔ a tɛngɛ, n kɛng zɪis nins fãa a sɛn date, la a yãk a sɛn dat n zɪndẽ.

2. Ned buud fãa tara sor n tɔe n yɪ tɛngɛ n lebg n wa a meng tɛngɛ, a le tara sor n tɔe n yɪ a meng tɛngɛ n kɛng tɛn-taaga la a le lebg n wa a tɛngɛ.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug têngě tı b namsd-a wɔsgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam tı b reeg-a tẽn-bãmbẽ.

2. La sã n mikame t'a sẽn maanã, laloa gıdgame tı b mik tı yaa sıda, bı sã n mikame t'a sẽn maanã pa zems ne nasõzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sẽn gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a têng-n-biilim ye, b le pa tõe n gıdg-a t'a ra teem a têng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yɔɔmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yiibã buud sẽn ya-b rãmba, b têng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pɔgẽ, b yiibã yel-segđı yaa a ye, pa yuud to ye, kãadmã vıum wakato la a kaoob wakat me b yel-segđı wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kẽes tı pa tũ ne kãad-rathã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa têng yẽgre (têng bõn-bulli). A yaa têng vıum sũuri. Têngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pœga, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bɔgs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wɛɛngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bı n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bı a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sɔka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kıt tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩg fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yela (sẽn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pɔgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a têng vıum tɔɔmẽ, a tõeeme n maan tɔɔmd a toore bı tũ ne neb b sẽn yãk tı b let lagem-n-taara sull n tɔmdẽ, tı nin-bãmb yãkrã yaa sẽn maan tı pa tũ ne modgr ye.

2. Nin-buiidã sẽn dat bũmb ninga la têngã zãab tɔɔm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sên na n maan tı zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sōor n tog n le maane, votã tōeeme n maan tı yı nin-buiid vote, bı gōls n vot buud a to sên wēnd wa bãmba sên maand tı ned fãa tōe n yãk a sên dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sên yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sōngre. Sōngrã yaa arzeka, vum sōmblem la rog-n-mik wēngē sên yaa tılae ne ninsaal burkĩnd la a tırlem baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sên na n tũ ne tēnga meng tōmde n paas tēms ne taab lagem-n-tōm pāng tı zems ne tēng fãa tōm yōgeng sên ya to-to la a laog sên zem teka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tōe n paam tōmde, n tōe n yãk a sên dat tōmd ńinga tı tũ ne tōmdã kũun sên na n maan tı wēgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tōmã kaalem.

2. Nebã fãa tog n paama yaood sên zems ne b sên maan tōmd ńingã tı wēgb ka ye.

3. Ned ńing fãa sên tōmd-a toga ne yaood sên zems a sên maane, ti sên paamdã sek yēnda ne a zak rãmb vum tı yı burkĩnd pōgē, tı sã n mik tı segdame; bı a paam tı b paas-a sōngr buud a taaba.

4. Ned buud fãa tara soor n tōe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tōntōmdb sōngr sulli) sên na kogend tōntōmdbã nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tōe n paam vōsem la yō-noogre, būmb zāng la tōmã wakat sōor tek wilgri n paas vōsem. Vōsmã geendame n tar wakat-wakato, vōsmã sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tōe n paam tarem sên na n sek a meng la a zak rãmb laafi la b vum sōmblem baoobo, būmb zāng la rubã wēngē, yeelgrã (futã), zĩ-gãadgã, tıbsgã n paas vumã sōmblem baoob tōm nins sên segd-b ne yē wã. A sã n wa pa tar tōmde, a sã n wa bēedē, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pōg-kōore bı ra-kōore, a sã n wa kōole bı būmb buud a taab sã n wa kıt t'a pa le tōe n dılg la a ges a meng yelle, tı yaool n pa tũ ne yēnda a maan tı yellã paam-a, a togame n paam sōngre.

2. Biig pōg sasa la a yãadem wakato, a tara sor n tōe n paam sōngre la koglgō. Kamba fãa, f roga kãadem pōgē tı b rogame tı b ba rãmbã pa kē kãadem ne taaba, b fãa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tōe n paam kaorengo. Kaorengã tog n yı zaalem, ba tı na yı yãadmē kaorengã (kaoren-singã). Yaa tılae tı kambã paam kaoren-singã. Tōm-minim la nus tōm zãmsg kaorengã togame n piuugi. Karen-do bedã kaorengã tog n maaname tı neb nins fãa bāngr sên sek be taabã paam n kē tı zãmb pa zĩnd ye.

2. Kaorengã sên tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengã yidgri la ninsaal yel-segdi noy sebrã tũub pāng paasgo. Kaorengã togame n sōng tı tēmsã ne taab wōm taab moore, buudã toor-toorã bı wēnd-sor tũudum toay-toayã wōm taab moore, tı sull fãa sak a to sên yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng tı nasōzini (tēmsã ne taab lagem-n-tay kāsengã) tōma kēng taoore, sên na yil ti bāana gāand dũni wã pōgē.

3. Ba rãmbã n yaa pipi n tar sor n tōe n yãk wubr ńing buud (kareng ńing buud) bãmb sên dat tı b kambã paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidã rog-n-mik sull tømẽ (vumẽ), n rı tøm-minmã bångr yõodo la a naag n tøm bångrã baoob tømẽ wã la a paam n dı tøm bãmba sãn wat ne yõod ninsi.

2. Ned fãa tara sor n tõe tı b koglg a bångr yõodo la a bångr teedo, tı yaa sebr la a gøls yã, bı yaa te-naands la a maan yã.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n dat tı bãan zĩnd nebã ne taab søk tẽnsẽ wã, la tẽnsã ne taab soka, tı seb kãnga sãn wilg yel-segdı ninsã tõog n paam n yı sıda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tılae-tøm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengã yidgr pa tõe n maan tı pa yı na a nebã pøgẽ vum ye.

2. Ned yel-segdı tũub pøgẽ, la a sãn tar sor n tõe n maan a sãn datã wεngã, ned fãa toaag sãn tekẽ yaa laloa sãn wilg bũmb ninsa, sãn na yıl n sõng tı ned fãa bång a to yel-segdı la a sãn tar sor n tõe n maan a yam. Sãn paasd me, yaa sãn na yıl tı b tõog n tũ ninsaal vum sõmblem noy wã, ninbuiidã vum noy wã tũubu la nebã fãa vum sõmblem baoobo, sã n yaa tẽng zãab buud ning sãn ya nin-buiid naam n zãad-a wã.

3. Yel-segdı bãmbã la maan-m-yam bãmbã pa tõe n dık n maan tı pa yı wa nasõzini sãn gãneg noy ninsã sãn datã ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kãngã gomd ba a ye pa tõe n wa rık t'a yı wa tẽng a ye, goosneer a ye bı ned a ye yell ye, t'a soab tik rẽnda n dat n maan bũmb sãn na yıl n sãam yel-segdı la maan-m-yam nins sebrã sãn gomd-b rãmb yellã ye.
